

Arkiv: FE-00, TI-&13

JournalpostID: 23/10115

Saksbehandler: Hege Eick

Dato: 24.01.2023

Saksframlegg

Saksnummer.	Utvalg	Møtedato
005/23	Formannskapet	01.02.2023

Høringsuttalelse til forslag til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven knyttet til vindkraft på land

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL VEDTAK:

Larvik kommune støtter de forslagene til endringer som fremkommer i høringsbrevet og høringsnotatet og hvor kommunene får en styrket rolle som planmyndighet ved planlegging og utbygging av vindkraftanlegg på land.

Saksbehandler: Virksomhetsleder Hege Eick

Formannskapet 01.02.2023

Møtebehandling:

Høringsuttalelse til forslag til endring av energiloven og pbl i tilknytning til vindkraftanlegg på land, foreslått av Gunnar Eliassen, Sosialistisk Venstreparti

Alternativt forslag i saken:

Larvik kommune ønsker primært inntatt i plan- og bygningsloven regler for utbygging av konsesjonspliktige energianlegg etter energiloven, som vindkraftanlegg på land, slik plan- og bygningsloven av 1985 hadde fram til 2008.

Sekundært hvis høringsnotatet følges at det kreves detaljregulering etter § 12-1 før det gis konsesjon.

Tilleggsforslag fra MDG, foreslått av Hallstein Bast, Miljøpartiet De Grønne

Larvik kommune stiller seg generelt positive til å bygge i områder med eksisterende inngrep og infrastruktur, og avvisende til å bygge i urørt natur.

Votering:

Eliassens alternative forslag ble votert over punktvis.

Pkt. 1 ble satt opp mot kommunedirektørens innstilling, og falt med støtte fra 3 stemmer.

3=SV 1, MDG 1, BL 1

Pkt. 2 falt likeledes med støtte fra 3 stemmer.

3=SV 1, MDG 1, BL 1

Tilleggsforslaget fra Bast ble tatt opp til votering og falt mot 2 stemmer fra MDG og BL .

FSK - 005/23 Vedtak

Larvik kommune støtter de forslagene til endringer som fremkommer i høringsbrevet og høringsnotatet og hvor kommunene får en styrket rolle som planmyndighet ved planlegging og utbygging av vindkraftanlegg på land.

SAMMENDRAG:

Larvik kommune er høringsinstans til forslaget til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven knyttet til vindkraft på land. Høringsfristen er satt til 27. februar 2023.

Forslagene i høringsnotatet innebærer en endring i beslutningsprosessene for vindkraftanlegg. Departementenes forslag innebærer at det først skal gjøres en overordnet avklaring av arealbruken etter plan- og bygningsloven gjennom områderegulering, før det gis konsesjon. Dette vil gi mer forutsigbare rammer for utbygging av vindkraft i et område. Kommunene har til nå stort sett tatt stilling til nye vindkraftprosjekter ved høring i konsesjonsprosessen, mens den formelle planavklaringen ofte har skjedd ved etterfølgende dispensasjon. Konsesjonsbehandlingen videreføres som en helhetlig samfunnsøkonomisk avveining av alle fordeler og ulemper ved prosjektet.

Endringene som foreslås innebærer at kommunene får en styrket rolle som planmyndighet ved planlegging og utbygging av vindkraftanlegg på land og at kommunene gjennom demokratiske prosesser kan stoppe eller si ja til slike planer.

HANDLINGSROM:

Larvik kommune er invitert til å gi høringsuttalelse til forslag til endring i energiloven og plan- og bygningsloven knyttet til vindkraft på land. Handlingsrommet ligger innenfor denne invitasjonen.

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Kommunal- og distriktsdepartementet og Olje- og energidepartementet har sendt ut forslag til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven knyttet til vindkraft på land. Høringsfristen er satt til 27. februar 2023.

Høringen er en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak der de ber regjeringen om å fremme forslag til å innlemme planlegging og bygging av vindkraftanlegg i plan- og bygningsloven. Øvrige endringer i regelverket eller praktisering av regelverket som er forutsatt av Stortinget i forbindelse med behandling av Meld. St. 28 (2019-2020) *Vindkraft på land*, omfattes ikke av dette forslaget.

Fremlagte forslag innebærer en endring i beslutningsprosessene for vindkraftanlegg på land. Kommunene har til nå hovedsakelig tatt stilling til vindkraftprosjekter ved høring i konsesjonsprosessene, mens den formelle planavklaringen ofte har skjedd ved etterfølgende dispensasjon eller planendring. Departementets forslag, som nå høres, innebærer at det skal gjøres en overordnet avklaring av arealbruk etter plan- og bygningsloven gjennom områderegulering før det gis konsesjon. Dette vil gi en mer forutsigbare rammer for utbygging i et område. Konsesjonsbehandlingen videreføres som en helhetlig samfunnsøkonomisk avveining av alle fordeler og ulemper ved prosjektet.

Det overordnede formålet med forslaget til lovendringer, som nå høres, er å styrke kommunens rolle i planlegging og utbygging av vindkraft på land. Effektivitet og ressursbesparende prosesser for å dempe konfliktnivåer er også oppgitt som et viktig hensyn.

Endringer som foreslås i energiloven § 2-2 innebærer at konsesjon for vindkraft på land ikke lengre kan gis før tiltaket er planavklart etter plan- og bygningsloven. Hovedregelen er at dette skjer gjennom vedtak av en områderegulering (som er på et overordnet nivå). Den detaljerte planleggingen skjer gjennom konsesjonsbehandlingen og etterfølgende detaljplaner etter energiloven.

Det foreslås endringer i plan- og bygningslovens (pbl) § 3-7 om at konsesjonsmyndigheten for vindkraft etter energiloven (Norges vassdrags- og energidirektorat), etter samråd med kommunen kan sende områdereguleringen for vindkraft på høring og legge dem ut på offentlig ettersyn. Begrunnelsen for dette forslaget er hensynet til effektivitet og med at kommuner kan ha begrensede ressurser til slike saker og ønsker å overlate deler av arbeidet til konsesjonsmyndigheten. Kommunen er fortsatt planmyndighet og de vanlige reglene for behandling etter plan- og bygningsloven gjelder.

Videre foreslås det at bestemmelsen i pbl § 6-4 siste ledd om statlig arealplan ikke lengre er gjeldene for vindkraft på land. Endringsforslaget innebærer at Olje- og energidepartementet ikke lengre kan beslutte at konsesjon for vindkraft uten videre skal ha virkning som statlig plan og at en eventuell statlig arealplan for vindkraftanlegg etter dette skal følge de ordinære bestemmelsene for statlig arealplan i pbl § 6-4.

Departementet foreslår å innføre et krav om områderegulering for konsesjonspliktige vindkraftanlegg på land gjennom pbl § 12-1. Områdeplanen skal være overordnet og detaljeringsnivået skal begrenses til overordnede arealmessige forutsetninger som er relevante for kommunens beslutning om arealbruk. Det kan dispenseres fra krav om områderegulering der overordnede arealmessige forutsetninger er utredet og avklart på samme detaljeringsnivå som områderegulering i annen plan, f.eks. kommune(del)plan.

Etter dagens regelverk kan ikke kommunen pålegge andre myndigheter eller private å utarbeide områderegulering. Det foreslås en endring i pbl § 12-2 som gir kommunene rett til å kreve at private utarbeider områderegulering for vindkraftanlegg. Intensjonen med endringen er at i de tilfeller der det foreligger en konkret tiltakshaver, kan kommunen be denne om å sette i gang områdereguleringen for å få avklart om det kan gjennomføres utbygging. Ved at reglene for private planforslag gjøres gjeldende for denne typen områdereguleringer, vil blant annet reglene om oppstartsfasen og tidsfrister gjelde. Kommunen kan etter dette beslutte at et forslag til områderegulering for vindkraft kan stoppes allerede i oppstartsfasen.

Som en følge av at adgangen til å gi en vindkraftkonsesjon virkning som statlig plan oppheves, foreslås en ny § 12-18 som begrenser adgangen til å oppheve eller endre områderegulering for vindkraftanlegg der det er søkt om konsesjon etter energiloven. Begrensingen foreslås å vare til byggefristen i konsesjonen er utløpt. I denne perioden krever oppheving eller vesentlig endring av områdereguleringen samtykke fra departementet. Dette gjelder ikke dersom det er tiltakshaver som fremmer forslag om endring. Hensikten er å sikre forutsigbarhet.

Det foreslås ingen endringer i adgangen til å utarbeide regionale planer for vindkraft eller reglene om kommuneplanens arealdel eller kommunedelplan. Det er ikke krav om at kommunen avklarer vindkraft gjennom kommuneplanprosessen før områderegulering gjennomføres.

I tillegg til forslagene om lovendringer knyttet til utbygging av vindkraft fremmer Kommunal- og distriktsdepartementet forslag til endring i pbl § 6-4 som presiserer at det ikke er klagerett på statlig arealplan. Dette lovfester det som har vært langvarig praksis etter både gjeldende lov og plan- og bygningsloven av 1985.

Det er signalisert at lovforslaget vil kunne bli behandlet i Stortinget før sommeren 2023.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER:

Av plan- og bygningslovens § 12-2 fremkommer det at områdereguleringer utarbeides av kommunen men at kommunen kan overlate til andre myndigheter og private å utarbeide forslag til områderegulering. I høringsforslaget står det at «*kommunen gis rett til å kreve at utbygger utarbeider forslag til områderegulering innenfor de rammene for planprosessen kommunen fastsetter*». Av høringsforslaget fremkommer det også at det legges opp til at utbygger betaler behandlingsgebyr til kommunen. Å kreve gebyr for behandling av områdeplan, er nytt i forhold til gjeldende lovverk.

KONSEKVENSER FOR BEFOLKNINGSVEKST, VERDISKAPING OG ØKT KOMPETANSE

Høringsuttalelsen i seg selv vil ikke ha konsekvenser for befolkningsvekst, verdiskaping og økt kompetanse.

MILJØFAKTORER:

Høringsuttalelsen i seg selv vil ikke ha konsekvenser for miljø.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE:

Høringsuttalelsen i seg selv vil ikke ha konsekvenser for barn og unge.

ALTERNATIVE LØSNINGER:

Larvik kommune står fritt til å gi alternativ høringsuttalelse eller avstå fra å gi høringsuttalelse. En annen høringsuttalelse bør begrunnes/forklares.

VURDERINGER OG KONSEKVENSER:

Kommunal- og distriktminister Sigbjørn Gjelsvik (Sp) sa i en pressemelding den 13.1.23 at *«Vi vil gi lokale folkevalde meir kontroll i prosessar knytt til utbygging av vindkraft på land. Auka involvering av kommunar og lokalsamfunn er nødvendig for å gi legitimitet til prosessane, betre lokal forankring og betre tilpassa løysingar.»* Olje- og energiminister Terje Aasland (Ap) uttaler videre i den samme pressemeldingen at: *«No flyttar vi makt til kommunane. Dette vil gi meir føreseielege rammer for utbygging av vindkraft og det vil bidra til å redusere konfliktnivået i vindkraftsaker. Målet er å leggje grunnlag for meir utbygging av vindkraft mellom anna for å styrke kraftbalansen og nå dei nasjonale klimamåla.»*

Det er utelukkende positivt at kommunestyret blir planmyndighet. Dette skaper trygghet og et godt tiltak for å minimere et mulig konfliktnivå knyttet til etablering av konsesjonspliktige vindkraftanlegg.

Kommunene har til nå hovedsakelig tatt stilling til vindkraftprosjekter ved høring i konsesjonsprosessene, mens den formelle planavklaringen ofte har skjedd ved etterfølgende dispensasjon eller planendring. Vilkårene for å gi slik dispensasjon skal i henhold til forarbeidene til plan- og bygningsloven alltid anses oppfylt når det foreligger konsesjon, noe som i praksis har betydd at kommunene ikke har hatt noen veto-rett knyttet til om prosjektene bør utvikles eller ikke.

Som vist i høringsnotatet medfører endringene at kommunen kan pålegge tiltakshaver å utarbeide en reguleringsplan, men bare på overordnet nivå i form av områderegulering. Gjennom en områderegulering for et konsesjonspliktig vindkraftverk kan kommunen blant annet legge føringer med bestemmelser om synlighet av turbiner fra kartfestede områder, maksimal høyde, inngrepsfrie områder og andre overordnede krav, når kommunen mener dette er relevant for spørsmålet om hvorvidt etablering av et vindkraftverk er akseptabelt for kommunen. Forutsetningene som følger av områdereguleringen, skal være konkret angitt gjennom plankart og planbestemmelser, slik at det skal være lett å vurdere om et konsesjonssøkt anlegg er i tråd med forutsetningene i områdereguleringen.

Områdereguleringen vil da i praksis gi rammene for eventuelle konsesjonspliktige vindkraftprosjekter. Mer detaljert utforming av vindkraftanlegget som plassering av internveier, turbinpunkter, maksimal installert effekt samt og pr. turbin, antall og dimensjoner skal skje i konsesjonen og etterfølgende MTA- og detaljplaner etter energiloven. Den helhetlige samfunnsøkonomiske avveiningen av alle fordeler og ulemper skal ivaretas i konsesjonsbehandlingen.

Endringene legger opp til at planprosessen og konsesjonsprosessen bør samordnes så langt det er mulig, samt at det ikke kan gis konsesjon før det foreligger en vedtatt områderegulering.

De endringene i plan- og bygningsloven og energiloven som er foreslått av Kommunal- og distriktsdepartementet og Olje- og energidepartementet, vil sikre kommunens råderett over egne

arealer og sikrer muligheten til å forme eventuelle vindkraftprosjekter med forankring i plan- og bygningsloven. I tillegg vil det føre til mer forutsigbare, effektive og samordnede prosesser.

Larvik kommune ser frem til at endringene trer i kraft.

1.

Vedlegg:

Tittel

Høringsbrev vindkraft - pbl

horingsnotat_energiloven_pbl